

İş Analizi

İş Analizi

- ▶ İş analizi, işin içeriğini anlamak için yapılan bir işlemdir
 - ▶ İşin amaç(lar)ı
 - ▶ İş meydana getiren görevler
 - ▶ İş yaparken kullanılan araç ve gereçler
 - ▶ İş yapanların sahip olması gereken bilgi, beceri, yetenek ve diğer birtakım kişilik özellikleri

İş Analizi

- ▶ İş analizi yaparken dikkat edilmesi gerekenler:
 - ▶ İş analizi sistematik olmalıdır
 - ▶ Analiz edilen iş bir bütün olarak değil, daha küçük parçalarına/bileşenlerine bölünerek incelenmelidir
 - ▶ İş analizinin sonucu yazılı ya da elektronik ortamda olacak şekilde bir rapor haline getirilmelidir

İş Analizi

- ▶ İş analizinin amaçları ve kullanım alanları nelerdir?

İş Analizi Türleri

- ▶ İş-Odaklı Yaklaşım:

- ▶ Görevler hakkında bilgi verir
- ▶ Çalışanın ne yaptığını tanımlar

- ▶ Çalışan-Odaklı Yaklaşım:

- ▶ İşin gerektirdiği özellikler (BBYDÖ) hakkında bilgi verir

- ▶ Hibrid/ Melez Yöntemler:

- ▶ İş ve çalışan odaklı yaklaşımları birleştirir
-

İş Analizi Türleri

- ▶ İş-Odaklı Yaklaşım:
 - ▶ Görevler ve görev tanımları hakkında bilgi verir
 - ▶ Çalışanın ne yaptığını tanımlar
- ▶ Görevlerle ilgili hiyerarşide beş farklı düzey:
 - ▶ Pozisyon
 - ▶ Görev öbeği
 - ▶ Görev
 - ▶ Aktivite
 - ▶ Element

İş Analizi Türleri

- ▶ Çalışan-Odaklı Yaklaşım:

- ▶ İşin gerektirdiği özellikler (BBYDÖ) hakkında bilgi verir

- ▶ Bilgi

- ▶ Beceri

- ▶ Yetenek

- ▶ Diğer özellikler

İş Analizini Oluşturan Yapılar

- ▶ **İş ile ilgili olarak toplanan verinin türü:
Tanımlayıcılar / İş tanımları**
- ▶ Veri toplama yöntemleri
- ▶ İş analizi verisinin kaynakları
- ▶ Analiz birimi

İş Analizini Oluşturan Yapılar

▶ **Veri toplama yöntemleri:**

- ▶ Gözlem
- ▶ Bireysel mülakat
- ▶ Grup mülakatları
- ▶ Teknik konferanslar
- ▶ Anket formları

İş Analizini Oluşturan Yapılar

▶ **Veri toplama yöntemleri:**

- ▶ Günlükler
- ▶ Teçhizat temelli yöntemler
- ▶ Kayıtları incelemek
- ▶ Literatürü incelemek
- ▶ Teçhizat tasarımı/dizaynı özelliklerini incelemek
- ▶ İşi yapmak

İş Analizini Oluşturan Yapılar

▶ İş analizi verisinin kaynakları:

- ▶ İş analizini yapan kişi
- ▶ İş yapan kişinin birincil yöneticisi*
- ▶ Üst düzey yönetim
- ▶ İş yapan kişi*
- ▶ Teknik uzman / bilirkişi

İş Analizini Oluşturan Yapılar

- ▶ **İş analizi verisinin kaynakları:**
 - ▶ Kurumsal eğitim uzmanı
 - ▶ Danışanlar / müşteriler**
 - ▶ Kurumdaki diğer birimler
 - ▶ Yazılı dokümanlar
 - ▶ Önceki iş analizleri

İş Analizini Oluşturan Yapılar

▶ **Analiz birimi:**

- ▶ Görev öbekleri
- ▶ Görevler
- ▶ Aktiviteler
- ▶ Temel hareketler
- ▶ İş boyutları
- ▶ Çalışan özellikleri gereksinimleri
- ▶ İş birimine uygulanacak ölçekler
- ▶ Çalışan özellikleri gereksinimlerine uygulanacak ölçekler
- ▶ Niteliksel -Niceliksel Analizler

İş Analizi Nasıl Yapılır?

- ▶ İş analizine başlamadan önce amaca yönelik karar vermemiz gereken bazı konular nelerdir?

İş Analizi Nasıl Yapılır?

- ▶ İş analizine başlamadan önce uygulamaya yönelik verilmesi gereken kararlar nelerdir?

İş Analizi Nasıl Yapılır?

- ▶ **Amaca ve uygulamaya yönelik kararlar verildikten sonraki aşamalar:**
 - ▶ Veri toplamak
 - ▶ Toplanan verilerin güvenilirliğini incelemek
 - ▶ Verileri iş analizini yapma amacına uygun yöntemle analiz etmek
 - ▶ Sonuçları uygun şekilde rapor etmek
 - ▶ Elde edilen bilginin nasıl paylaşılacağı, saklanacağı ve ileriye yönelik olarak nasıl kullanılacağını belirlemek

Bazı İş Analizi Teknikleri

- ▶ İş Elementleri/Unsurları Yöntemi (JEM)
- ▶ Fonksiyonel İş Analizi (FJA)
 - ▶ Mesleki Unvanlar Sözlüğü (DOT)
 - ▶ O*NET
- ▶ Pozisyon Analizi Anketi (PAQ)
- ▶ Kritik Olay Tekniği (CIT)

Bireysel İşler İçin İş Analizi Teknikleri

İş Odaklı Yöntemler

- ▶ Zaman ve Hareket Etütleri
 - ▶ Zaman etüdü
 - ▶ Hareket etüdü
- ▶ Fonksiyonel İş Analizi (FJA)
- ▶ Görev Envanterleri (TI)
- ▶ Kritik Olay Tekniği (CIT)

Bireysel İşler İçin İş Analizi Teknikleri

Çalışan Odaklı Yöntemler

- ▶ İş Elementleri / Unsurları Yöntemi (JEM)
- ▶ Pozisyon Analizi Anketi (PAQ)
- ▶ Yetenek Gereklilikleri Ölçeği (ARS)
- ▶ Bilişsel Görev Analizi
- ▶ İş Bileşenleri Analizi (JCI)
- ▶ Ergonomik Görev Analizi Veri Toplama İşlemi (AET)

Bireysel İşler İçin İş Analizi Teknikleri

Hibrid(Melez) Yöntemler

- ▶ O*NET (Mesleki Bilgi Ağı)
- ▶ Birleşik İş Analizi Yöntemi (C-JAM)
- ▶ Çoklu Yöntem İş Tasarımı Anketi (MJDQ)

Yöneticiler İçin İş Analizi Teknikleri

- ▶ Yönetim Pozisyon Tanımlama Anketi (MPDQ)
- ▶ Yetkinlik Modeli

Takımlar İçin İş Analizi Teknikleri

- ▶ Takımlar İçin İş Tasarımı
- ▶ Takım Bilgi, Beceri ve Yetenekleri
- ▶ Takım Fonksiyonları
- ▶ Çok Aşamalı Performans Sistem Analizi (MAP System)

İş Değerlemesi ve Karşılaştırılabilir Değer

- ▶ **İş Değerlemesi**
- ▶ **Nokta Yöntemi**
- ▶ İş değerlendirme, ücretlenebilir faktörlere bakılarak yapılır
 - ▶ Ücretlenebilir faktörler:
 - ▶ İşteki hataların sonuçları
 - ▶ Sorumluluk
 - ▶ Gerekli eğitim
 - ▶ Gerekli beceri

İş Değerlemesi ve Karşılaştırılabilir Değer

▶ Karşılaştırılabilir Değer

- ▶ Eşit işe eşit ücret
- ▶ Farklı, ancak karşılaştırılabilir işlerde çalışanlar aynı ücreti almalıdır
- ▶ Amaç: Ücretlendirmede cinsiyet ayrımcılığını ortadan kaldırmak

